

تربیت سیاسی

محمد حسن فاطمی راد

علی نجاتی ورکانی

صدیقه جان بزرگی

محمد بنی حسن

نشر واتیوا

عنوان و نام پدیدآور : تربیت سیاسی / محمد حسن فاطمی راد... [و دیگران].
 مشخصات نشر : تهران : و انبیا، ۱۳۸۵.
 مشخصات ظاهری : ۱۳۸ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۶۴-۸۸-۳

وضعیت فهرست نویسی : فپا

یادداشت : نویسندگان: محمد حسن فاطمی راد، علی نجاتی، زرکائی، صدیقه جان یزرگی، محمد بنی حسن.

یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۲۷]-۱۳۷.

موضوع : اسلام و سیاست

موضوع : Islam and politics

موضوع : اخلاق و سیاست

موضوع : Political ethics

شناسه افزوده : فاطمی راد، محمد حسن، ۱۳۵۸ -

رده بندی کنگره : ۱۳۹۵BP۲۳۱/ت۴۳

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۳۲

شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۵۰۴۱۹

حریت سیاسی

نویسندگان: محمد حسن اظمی اد- علی نجاتی ورکانی

صدیقہ حسن بزرگوار - محمد بنی حسن

شمارگان: ۳-۸۸-۶۵۶۴-۶۰۰-۹۷۸

نوبت چاپ: اول بہار ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

نشر و انیا: خیابان جمہوری خیابان منیری جاوید شمس ۱۴

تلفن: ۶۶۹۵۱۶۴۳-۶۶۹۱۵۳۱۱-۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸

مرکز پختش: خیابان شہید مدنی، خیابان وحیدیه، میدان تسلیحات، کوچہ

مسجد جامع فاطمیہ غربی، روبروی مسجد، ساختمان پزشکان فاطمیما، طبقہ سوم

مرکز رصد روان شناسی اسلامی تلفن ۷۷۲۵۷۵۱۷-۰۹۱۲۵۵۸۰۱۰۳

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۸	 مفهوم شناسی
۹	 تربیت
۱۳	 سیاست
۱۶	 معنای پدیری سیاسی
۱۸	 تربیت سیاسی
۲۲	 اهمیت و ضرورت تربیت سیاسی
۲۵	 کارکردهای تربیت سیاسی
۲۹	 تأثیر سیاست بر تربیت
۳۱	 تربیت سیاسی و هویت اجتماعی
۳۴	 تفاوت‌های تکوینی زن و مرد از دیدگاه دین
۳۵	 تاریخچه وضعیت اجتماعی زنان
۴۰	 کرامت زن در اسلام
۴۳	 عوامل تربیت سیاسی
۴۶	 عوامل سیاسی تأثیرگذار بر تربیت سیاسی
۵۰	 دیدگاه‌ها و نظریه‌های تربیت سیاسی
۵۵	 دیدگاه اسلام در تربیت سیاسی
۷۱	 تعلیم و تربیت در اسلام
۷۲	 ویژگی‌هایی تعلیم و تربیت اسلامی
۷۷	 اهداف تعلیم و تربیت اسلامی
۸۳	 اصول تعلیم و تربیت اسلامی
۹۴	 روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی
۱۰۳	 نگاهی به تربیت سیاسی در ایران و جهان
۱۰۹	 تربیت شهروندی یا مدنی

۱۱۶ مولفه‌های تربیت شهروندی

۱۲۰ تربیت دموکراتیک

۱۲۷ منابع

www.ketab.ir

مقدمه

امروزه تربیت سیاسی در همه‌ی کشورها از اولویتهای نظام تعلیم و تربیت محسوب می‌شود که به منظور پاسخگویی به انتظارات و نیازهای جمعی شهروندان و همچنین تربیت شهروندانی که مورد تأیید جامعه باشند، بخشی عظیمی از منابع خود را صرف تربیت سیاسی افراد می‌نمایند. اما تربیت سیاسی‌ای که امروزه در کشور ما سریان دارد متأسفانه از مبانی غنی اسلامی نشأت نگرفته است و بر مبانی غربی استوار است. بقاء، توسعه و پیشرفت هر جامعه‌ای، متضمن فعالیت مستمر نهادهایی همچون خانواده، مذهب، دولت، اقتصاد، تعلیم و تربیت است. در این میان، نهاد تعلیم و تربیت به خاطر کارکردهای گوناگون علمی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی‌اش، جایگاه اساسی در میان نهادهای مربوط دارد و به دلیل کارکردهای گوناگون و متنوع آن است که امروزه نظام‌های سیاسی و حکومت‌ها، حمایت‌های همه‌جانبه سیاسی، مالی و اداری از نهاد تعلیم و تربیت به عمل می‌آورند، چرا که هیچ جامعه‌ای، بدون داشتن یک نهاد آموزشی و پرورشی جامع و کارآمد، نمی‌تواند پیشرفت نماید. لذا این نوع تعلیم و تربیت که در چارچوب نظام اجتماعی، فرهنگی، ارزش‌های رایج هر جامعه صورت می‌گیرد، دارای ابعاد سیاسی نیز هست. به نمونه‌ای که برای مثال، نسل نو تدریجاً با مفاهیمی همچون نظام سیاسی، اقتدار، مشروعیت، مشارکت، همبستگی، وحدت ملی و مانند اینها آشنا و آماده انطباق با آنها می‌گردند. در این بین قابل ذکر است که تأثیر نهاد آموزش و پرورش به دلایلی همچون در اختیار داشتن فرصت‌های زمانی طولانی، بویژه در دوره‌های کودکی، نوجوانی و جوانی که تأثیر پذیری افراد بیشتر است،

می‌تواند عمیق‌تر و گسترده‌تر باشد، چراکه تجارب مربوط به جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در مدارس، در مقایسه با زمینه‌های اجتماعی و قومی آنان بر احساس کفایت و مشارکت سیاسی تأثیر بیشتری دارد (Georget 1983, PP430-436). بنابراین، این نظام تعلیم و تربیت در بعد سیاسی و تربیت سیاسی‌اش^۱ دارای کارکردهایی همچون سیاسی کردن نسل نو، بسته کردن آنها به نظام سیاسی، ارائه آگاهی‌های سیاسی، کمک به مشارکت سیاسی آنها و مانند اینها را دارد. به عبارت دیگر آموزش و پرورش سعی می‌کند تا با استفاده از فرایند تربیت سیاسی، علاوه بر انتقال گرایش‌ها و الگوهای فکری و رفتاری خاص که در چارچوب سنت‌های رایج سیاسی هستند، نقش‌آنها را اقتدار سیاسی و عضوگیری برای نظام سیاسی و حکومت را ایفا می‌نماید/علاقه‌مند (۱۳۷۵، ص ۱۰۸).

مفهوم شناسی

تربیت سیاسی نیز مانند تربیت، از جملات مبهمی است که هنوز تعریف جامع و مانعی از آن نشده و حتی کمتر مورد توجه و عنایت اندیشه‌وران معاصر قرار گرفته است و متأسفانه تعریف مورد وثوق تاکنون از آن صورت نگرفته است، لذا برای رسیدن به تعریف تربیت سیاسی، ابتدا باید مفاهیم تربیت و سیاست را مطالعه کنیم.

^۱ Political Education